USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové, soudce Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobkyně: **T. B. H. D.,** zastoupena Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2024, č. j. OAM-663/ZA-ZA11-HA13-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2024, č. j. 62 Az 33/2024-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala v České republice o mezinárodní ochranu dne 16. 5. 2024, přičemž uvedla, že v roce 2020 opustila Vietnam kvůli neúspěšné snaze najít lepší práci a na doporučení zprostředkovatele odešla na Ukrajinu, kde si vyřídila pracovní vízum a pracovala do 20. 4. 2024. Kvůli obavám z války na Ukrajině se rozhodla odejít a za 2000 euro jí známý zajistil převoz, aniž by věděla, že cílem je ČR, což zjistila až v Praze. Do ČR dorazila 22. 4. 2024 bez cestovního dokladu, který ztratila na Ukrajině. Nikdy předtím nepobývala v EU a ve Vietnamu neměla problémy s bezpečnostními orgány ani z jiných důvodů. Uvedla, že nemá příjmy ani osobní doklady, a proto si nemohla zažádat o pracovní vízum ani nové doklady. Žádost podala s cílem legalizovat svůj pobyt a získat možnost legálně pracovat.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 6. 2024, č. j. OAM-663/ZA-ZA11-HA13-2024 (dále též jen „napadené rozhodnutí), zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní

ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“), neboť žalobkyně uvedla pouze ekonomické důvody.

[3] Proti tomuto závěru žalobkyně brojila žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Soud shledal, že byly splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Žalovaný správně identifikoval důvody podání žádosti jako toliko ekonomické. Soud rovněž uzavřel, že argumentace žalobkyně je obecná, neurčitá a její žalobní tvrzení se rozcházejí s informacemi sdělenými správním orgánům; nesouhlasil ani s tím, že by se jí ze strany správního orgánu dostalo nedostatečného poučení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost.

[5] Stěžovatelka namítla, že Krajský soud v Ostravě při přezkumu její žádosti o mezinárodní ochranu nesplnil požadavek na důsledné posouzení skutkového stavu a právního posouzení věci, když pouze přejal závěry správního orgánu bez hlubší analýzy jejího individuálního příběhu. V žádosti uvedla vážné důvody, jako jsou lichvářské praktiky věřitelů v její vlasti, které by při návratu mohly vést k vážné újmě, a diskriminace žen na trhu práce, což jí znemožnilo zajistit si základní životní potřeby. Soud tyto důvody označil za ryze ekonomické, přestože se správní orgán ani soud podrobně nezabývaly humanitárními nebo doplňkovými azylovými důvody dle zákona o azylu.

[6] Stěžovatelka rovněž poukázala na nedostatečné poučení ze strany správního orgánu, který během pohovoru kladl obecné otázky a nevysvětlil nutnost konkretizovat důvody opuštění vlasti. To mělo za následek formalistický přístup, který znevážil její situaci, zejména obavu z nelidského zacházení věřiteli a diskriminace při hledání zaměstnání. Přes její snahu věřitelům splatit dluhy soud ani správní orgán nezohlednily, že tyto problémy pramení z vážného porušování práv ve Vietnamu, jako je korupce, potlačování práv žen a tolerance lichvy.

[7] Postup správního orgánu i soudu je podle stěžovatelky nezákonný, neboť nezohlednil všechny dostupné informace a individuální poměry jejího případu. Rozhodnutí tak bylo nepřezkoumatelné a nespravedlivé, neboť ignorovalo existenci relevantních důvodů pro poskytnutí mezinárodní ochrany, a místo toho zamítlo žádost s formálním odůvodněním o jejím ekonomickém charakteru.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření setrval na důvodnosti a správnosti své argumentace uvedené v napadeném rozhodnutí, které ostatně přitakal i krajský soud v napadeném rozsudku; navrhl proto odmítnutí podané kasační stížnosti jako nepřijatelné, případně zamítnutí jako nedůvodné.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým

významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1. kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2. kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3. kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4. pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Kasační stížnost **je nepřijatelná**.

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. Shledal přitom, že napadený rozsudek splňuje beze zbytku kritéria přezkoumatelnosti (viz např. rozsudky ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38). Z jeho odůvodnění je zjevné, že soud rozhodnutí žalovaného přezkoumal a že se žalobními námitkami zabýval. Z rozsudku jsou patrné úvahy, z nichž soud vycházel, a je seznatelné, z jakých důvodů soud ke svým závěrům dospěl. Kasační soud přitom neshledal, že by krajský soud převzal jenom závěry žalovaného, aniž by věc sám řádně posoudil.

[13] Žadatel musí v řízení o udělení mezinárodní ochrany nejprve tvrdit existenci důvodů relevantních z hlediska mezinárodní ochrany. Správní orgán je následně povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl. Není ovšem jeho úkolem za žadatele tyto důvody domýšlet (viz rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, č. 181/2004 Sb. NSS). Judikatura dospěla k závěru, že pokud žadatel uvádí pouze důvody ekonomické, nemůže namítat, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, pokud nezjišťoval důvody jiné, žadatelem neuvedené (viz rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, a ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Azs 5/2013 - 27). Pouhé uvedení ekonomických důvodů je přitom zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu (viz usnesení ze dne 24. 7. 2024, č. j. 1 Azs 136/2024 - 26). Za zcela standardní (a plně dostatečné) pak kasační soud hodnotí i poučení, které se stěžovatelce dostalo ze strany správního orgánu. Stěžovatelce i jejímu právnímu zástupci se rovněž dostalo možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, čehož však nevyužili.

[14] Kasační soud rovněž nepřehlédl, že stěžovatelka v rámci správního řízení výslovně uvedla, že žádost podala za účelem legalizace svého pobytu na území ČR. Azyl je však institutem zcela výjimečným, který neslouží k ochraně žadatelů před jakýmikoli negativními jevy v zemi původu a primárně nemůže sloužit k řešení pobytové situace v České republice; srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43.

[15] Kasační soud se též opakovaně situací vietnamských dlužníků žádajících o azyl zabýval (srov. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020 - 30, nebo ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023 - 31, či ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023 - 32 a další). Dospěl přitom k závěru, že ve Vietnamu jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. V této věci je klíčové, že stěžovatelka žádné konkrétní obavy ve své žádosti neuvedla. Následná gradace azylového příběhu v podané žalobě a kasační stížnosti neodpovídá skutečnostem uvedeným v řízení před žalovaným a není ani ničím podložená. Azylově relevantní důvody ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu tak ani kasační soud neshledal.

[16] S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud uzavírá, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatelka v tomto řízení úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2024

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu